

Reactie internetconsultatie Wams

Van: Wendy Veeke en Roel van der Lugt
Aan: Projectgroep Wmo

Versie 12 mei 2020 (aangepast n.a.v. Projectgroep)

Inleiding

Tot 14 mei 2020 loopt de internetconsultatie voor het conceptwetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein, afgekort de Wams. Het delen van persoonsgegevens over de verschillende domeinen heen zal door deze wet gemakkelijker worden. Zie de bijlagen voor het conceptwetsvoorstel en het concept memorie van toelichting.

De nieuwe wet is van toepassing op het gehele sociaal domein door wijzigingen aan te brengen in de Wmo 2015. In de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening worden spiegelbepalingen opgenomen waarin wordt verwezen naar de Wmo. Gezien de korte consultatieperiode en de vele werkzaamheden van iedereen i.v.m. Corona heeft geen integrale afstemming tussen de verschillende vakgebieden binnen het sociaal domein kunnen plaatsvinden. Daarom heeft deze reactie alleen betrekking op de Wmo samenwerking in De6 gemeenten.

De wet kan tevens worden bekeken in het licht van de gemeentelijke privacy adviseurs. Zij hebben aangegeven dat de huidige knelpunten in de uitvoering vergeleken moeten worden met de nieuwe wet. Binnen de consultatieperiode heeft geen afstemming plaats kunnen vinden met de uitvoering. Daarom richten wij ons in deze reactie op algemene (bekende) knelpunten in de uitvoering en de wijze waarom de nieuwe wet daarop een antwoord geeft.

Indruk vanuit VNG

De VNG heeft ook de eerste conclusie gesteld dat het wetsvoorstel kan bijdragen aan een betere samenwerking, maar dat er nog wel wat vragen en onduidelijkheden zijn. De huidige belemmeringen worden volgens de VNG niet alleen veroorzaakt door het ontbreken van een wettelijke grondslag, maar hebben ook te maken met de wijze waarop gemeenten de uitvoering hebben ingericht. Het wetsvoorstel is daarmee een stap in de goede richting.

Het wetsvoorstel richt zich op individuele gevallen waarbij mensen zelf om ondersteuning vragen. Ook ondersteunt het professionals die al betrokken zijn bij een persoon of huishouden en zien dat er meer aan de hand is, of constateren dat gecoördineerde hulp niet van de grond komt. De mensen in kwestie zijn dus al in beeld. Het wetsvoorstel maakt het niet mogelijk om op voorhand gegevens te verbinden om inwoners die misschien hulp nodig hebben in beeld te krijgen. Het uitgangspunt blijft dat gegevensuitwisseling maatwerk is, en alleen gebeurt in specifieke situaties. Zo krijgen mensen de zorg die ze nodig hebben en blijft hun privacy gewaarborgd.

Vervolg

We kunnen tot 14 mei een inhoudelijke reactie op het wetsvoorstel geven. Daarin gaan we niet diep op de inhoud in, omdat daar gezien de korte reactietijd geen mogelijkheid meer voor is. Er zou dan uitgebreidere afstemming met de werkgroep Uitvoering en de projectgroepen Jeugd en Participatie plaats moeten vinden. Deze reactie kunnen we niet afstemmen in de regiegroep en de bestuurstafel.

De onderstaande reactie is een voorstel. Dit bespreken we tijdens de projectgroep van 12 mei. De aanpassingen kunnen vervolgens worden verwerkt en elke gemeente kan voor 14 mei vervolgens besluiten een reactie te geven op de internetconsultatie.

De vragen uit de internetconsultatie luiden als volgt:

Vraag 1

Bij de totstandbrenging van dit conceptwetsvoorstel is gezocht naar een balans tussen enerzijds de voorgestelde gemeentelijke taken en daarvoor noodzakelijke gegevensverwerking bij meervoudige en ernstige problematiek en voor de meldpunten niet acute zorg en anderzijds de waarborgen voor de burger ter bescherming van zijn privacy. Wij zijn in het bijzonder benieuwd naar uw opvatting over de verwachte effecten van de nu voorgestelde regeling.

Vraag 2

Wat vindt u van het voorstel en de toelichting daarop?

Voorstel Reactie aan Ministerie van VWS

Van: Projectgroep Wmo De6 gemeenten (Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen, Roosendaal en Zundert)

De bepalingen in de nieuwe wet sluiten aan bij het beleid en de huidige werkwijze van De6 gemeenten rondom de aanpak van meervoudige, complexe problematiek. Voor professionals werkzaam in de uitvoering wordt het eenvoudiger om persoonsgegevens uit te wisselen binnen het sociaal domein, maar ook tussen het sociaal domein en het onderwijs- en veiligheidsdomein. Met de Wams komt er een duidelijke wettelijke basis om gegevens van cliënten of van gezinsleden te delen om hen beter te kunnen ondersteunen. Hier is behoefte aan, omdat professionals uit verschillende vakgebieden nu niet altijd informatie delen omdat de cliënt geen toestemming kan of wil geven en er geen duidelijke wettelijke basis aanwezig is om gegevens uit te wisselen. Met de nieuwe wet verwachten wij dat deze handelingsverlegenheid bij professionals wordt weggenomen. Het vragen van toestemming voor het delen van persoonsgegevens komt te vervallen. Omdat er sprake is van een afhankelijkheidspositie van de cliënt, was het in de huidige situatie de vraag in hoeverre toestemming voor het delen van persoonsgegevens een vrije keuze van de cliënt is.

Meldpunt

In de concept wettekst wordt gesproken over een meldpunt voor inwoners die zich zorgen maken over het welzijn van een ander. Dit meldpunt heeft een niet acute aard. Het meldpunt genoemd in het nieuwe artikel 2.2.5 sluit aan bij het bestaande beleid in West-Brabant. Voor 16 gemeenten werken wij momenteel al met een Meldpunt Crisiszorg. Dit meldpunt neemt o.a. meldingen in het kader van de Wet verplichte ggz in behandeling en fungeert als coördinatiecentrum voor crisiszorg voor volwassenen en kinderen. Aan dit meldpunt is onlangs het meldpunt zorg en overlast van de GGD toegevoegd. Dit meldpunt is voorbereid op het in behandeling nemen van meldingen die niet acuut zijn. Wanneer meer laagdrempelige meldingen over het welzijn en gezondheid van inwoners hier binnenkomen, betekent dit iets voor de bedrijfsvoering van het meldpunt. Er kunnen namelijk meer meldingen binnenkomen. Door de nieuwe wet kunnen meldingen die geen betrekking hebben op de Wvvgg en crisissen sneller op de juiste plaats terecht komen en worden de zorgklokken en de klantcontactcentra van gemeenten ontlast om inwoners naar de juiste plaats door te geleiden. Op dit moment is het gezien de wetgeving niet mogelijk om dergelijke meldingen door te leiden naar de juiste plaats. Dit omdat het meldpunt is ingericht voor meldingen Wvvgg en acute crisissen en alleen informatie over dit type meldingen gedeeld mag worden.

Triage/onderzoek/werkplan/casusoverleg/coördinatie

De bepalingen uit artikelen 2.3a.1 t/m 2.3a.5 sluiten aan bij de huidige werkwijze, waarin we als gemeente de vraag van de inwoner verhelderen en samen met de inwoner en eventueel cliëntondersteuner bekijken met welke ondersteuning de inwoner geholpen kan worden. Algemeen toegankelijke voorzieningen zijn daarbij voorliggend op individuele maatwerkvoorzieningen. We werken al met een ondersteuningsplan (werkplan), casus overleggen en casus- en procesregie. De nieuwe wet biedt mogelijkheden om ons werkproces verder te verbeteren. Wij kunnen op basis van de concept wettekst en de toelichting nog niet inschatten in hoeverre afspraken tussen onze gemeenten en partnerorganisaties aangevuld of aangescherpt moeten worden. Omdat het genoemde werkproces aansluit bij onze huidige werkwijze, verwachten wij hier geen grote aanvullingen.

Persoonsgegevens

Vanaf artikel 5.4.1 gaat het over de persoonsgegevens. Dit is een belangrijke toevoeging in de wet, omdat hier de wettelijke basis voor gegevensuitwisseling per onderdeel van het werkproces genoemd wordt. In de concept wettekst wordt er onderscheid gemaakt in de taken van hulpverleners en coördineren. Wij zien dit als een positieve ontwikkeling omdat dit duidelijkheid geeft in verschillende rollen binnen een ondersteuningstraject. Bij meervoudige problematiek is dit extra van belang. Wij zien hier echter wel een risico voor wat betreft het onbeveiligd delen en verwerken van informatie via de email, omdat de coördinator volgens art. 5.4.4 ook verwerkingsverantwoordelijk is. Een coördinator kan namelijk ook een gezinslid of mantelzorger zijn.

Daarnaast geeft art. 5.4.6 aan dat er bij AMvB nadere regels gesteld kunnen worden betreffende de wijze waarop persoonsgegevens worden verstrekt en de technische standaarden of beveiligingseisen voor de verwerking van persoonsgegevens. Zolang er geen AMvB is vastgesteld, zal iedere organisatie het wiel opnieuw moeten uitvinden (dat is inefficiënt). Het is daarom dringend gewenst dat de AMvB gelijktijdig met de Wams in werking treedt.

Dit probleem uit zich bijvoorbeeld bij art. 5.5.2 en 5.5.3 bij het verwerken en delen van gegevens over gezondheid en gegevens van strafrechtelijke aard. Dit moet volgens de AVG altijd in verhouding zijn met het doel. Het noodzakelijk om bepalingen op te nemen in een AMvB om aan het proportionaliteitsbeginsel te voldoen.